

Innspill til høring: Meld. St. 19 (2020-2021) Styring av statlige universiteter og høyskoler

Sammen med stortingsmelding om arbeidslivsrelevans mener NITO denne meldingen er et viktig supplement til kvalitetsmeldingen, og vi er positive til regjeringens målsetning om en mer overordnet og målrettet styring av universiteter og høyskoler. Prinsippet om akademisk frihet er viktig, samtidig som høyere utdanning er et offentlig ansvar. Regjeringen bør, gjennom bevilgninger og styringsdialog, sikre effektiv ressursutnyttelse og ivareta behovet for nasjonal samordning og dimensjonering mellom universiteter og høyskoler.

Finansiering

NITO har lenge etterlyst en gjennomgang av regelverket og finansieringsordningen for UH-sektoren for å styrke samfunnsviktige utdanninger, stimulere til økt nyskaping og relevans og livslang læring. Vi hadde ventet at en slik gjennomgang ville komme i denne stortingsmeldingen, slik regjeringen hadde varslet. Når det ikke har skjedd er vi likevel glad for at regjeringen nå vil iverksette en helhetlig gjennomgang av finansieringssystemet.

Utdanningsinstitusjonene må ha rammevilkår som sikrer langsiktighet, god infrastruktur og oppdatert utstyr. En helhetlig gjennomgang av finansieringssystemet for UH-sektoren må ha som mål å styrke de kostnadskrevene utdanningene samt gi bedre rom for relevans, innovasjon, utadrettet virksomhet, og livslang læring. Finansieringen av de ulike utdanningene må gjenspeile reelle investeringer og kostnader som er nødvendig for å kunne gi en kvalitativt god utdanning. For eksempel er ingeniøruddanningene blant de dyreste utdanningene i dag, men er finansiert på nest laveste nivå i finansieringssystemet.

Dimensjonering av høyere utdanning

Det er positivt at regjeringen vil utvikle et helhetlig analyse- og informasjonssystem om de nasjonale og regionale behovene for høyt utdannet arbeidskraft rettet mot studiesøkere, universiteter og høyskoler og myndigheter. NITO har lenge etterlyst en nasjonal kartlegging av behovet for avansert IKT-kompetanse og en langtidsplan for kompetanse innen teknologi. De sju viktigste arbeidslivs- og interesseorganisasjonene for IKT-bransjen har nå gått sammen om å kartlegge tilbudet av og etterspørselen etter IKT-kompetanse i Norge nå og fram mot 2030¹. Rapporten er utarbeidet av

¹ SØA Rapport 1-2021 Norges behov for IKT-kompetanse i dag og framover
<https://www.nito.no/contentassets/9adb493709e3416aae1211a324f94f23/behov-for-og-tilbud-av-ikt-kompetanse.pdf>

Samfunnsøkonomisk analyse på oppdrag fra Abelia, IKT-Norge, NITO, DigitalNorway, Tekna, Negotia og EI&IT Forbundet. Rapporten konkluderer med at Norge kommer til å trenge 66 prosent flere arbeidstakere med IKT-utdanning fram mot 2030. I dag må mye kompetanse hentes utenfra – gjennom arbeidsinnvandring og tjenesteimport. Spisskompetanse er særlig etterspurt, men tar lang tid å utvikle gjennom utdanningssystem og arbeidserfaring.

Videre har NITO i brev til Helse- og sosialdepartementet den 16. januar 2020 etterlyst en nasjonal plan for rekruttering og kompetanseutvikling innen helseprofesjonene. NITO er bekymret for at det utdannes for få bioingeniører i Norge. Riksrevisoren uttrykte en tilsvarende bekymring for andre grupper i spesialisthelsetjenesten i sin rapport om bemanningsutfordringer i helseforetakene fra november 2019. For disse utdanningene er det i dag to departementer, fire helseregioner i tillegg til åtte universiteter og høyskoler, som sammen skal planlegge hvor mange kandidater som skal utdannes. Det er behov for en sterkere koordinering.

Styring av profesjonsutdanningene med rammeplaner

NITO støtter forslaget om at rammeplaner for de rammeplanstyrte utdanningene skal gjøres mer overordnede og mindre detaljerte, og at retningslinjer ikke skal forskriftsfestes.

Etter en evaluering og grundig gjennomgang ble rammeplanen for Ingeniørutdanningen revidert i 2018 og framstår i dag som mer overordnet og fleksibel. NITO er derfor glad for at regjeringen foreslår at Rammeplanen og de nasjonale retningslinjene for bachelor i ingeniørfag vil bli videreført som i dag.

NITO organiserer også helsepersonell som bioingeniører, radiografer og ortopediingeniører. Vi har vært gjennom en stor omlegging av styringssystemet for helse- og sosialfagene (RETHOS-arbeidet) der felles rammeplaner danner et viktig grunnlag ved utdanning av helseprofesjoner. Vi støtter derfor forslaget i meldingen om at styringen av helse- og sosialfagutdanningene gjennom RETHOS skal opprettholdes.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær